

Список використаних джерел:

1. Представництво України при Європейському Союзі Електронний ресурс. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/>.
2. Як повномасштабна війна змінила формати співпраці України та ЄС. Електронний ресурс. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/11/8/7150040/>

УДК: 349.42

Кадебська Елеонора,
к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту,
Волинський інститут імені В'ячеслава Липинського
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»,
м. Луцьк, Україна

Санакоев Дмитро,
старший викладач кафедри права,
Волинський інститут імені В'ячеслава Липинського
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»,
м. Луцьк, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Як пріоритети стратегії Спільної аграрної політики (САП) ЄС визнається продовольча безпека, розвиток органічного сільського господарства. Відповідно до пріоритетів САП ЄС країни-учасниці ЄС як суверенні держави, дотримуючись єдиної стратегії розвитку сільського господарства, можуть реалізовувати власну аграрну політику, але основні параметри політики повинні відповідати правилам політики інших країн.

Розглядаючи сільське господарство Європейського Союзу, слід зазначити, що переважно сільські райони припадає 57% території, там проживає приблизно 24% населення. Незважаючи на тенденцію до концентрації економічної активності у міських районах, у 2009 р. 17% валового внутрішнього продукту та 22% робочих місць припадає

на сільські території [1]. Аналізуючи організаційно-економічні механізми управління зарубіжних країн слід коротко зупинитися на інтерпретації Спільної аграрної політики Європейського Союзу (САП ЄС). Спільна аграрна політика Євросоюзу (САП), започаткована Римським договором 1957 р., офіційно була створена для забезпечення гідного рівня життя для фермерського класу ЄС та гарантованої якості продовольства за доступними цінами.

САП покликана підтримувати ефективність сільськогосподарського виробництва в Євросоюзі та продовольчу безпеку шляхом використання механізмів субсидій та стабілізації цін на продукти харчування на мінімальному рівні. Вона багато в чому відображає провідну роль ЄС у глобальному виробництві продовольства та торгівлі сільськогосподарськими продуктами:

- на Євросоюзі припадає 17% світового експорту продовольства;
- ЄС займає друге місце як світовий експортер молочних продуктів та свинини та третє місце як експортер птиці та зерна [2].

Спільна аграрна політика – це сукупність форм та методів упорядкованої діяльності держав ЄС та їх інститутів, спрямованих на формування раціонального та сталого розвитку сільського господарства та його територій у рамках Європейського співтовариства.

З позицій Єврокомісії аграрний сектор ЄС повинен продовжувати нарощувати виробництво продовольства для того, щоб бути в змозі задовольнити зростаючий світовий попит на продовольство, який, за розрахунками продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО), має збільшитися до 2050 р. на 70% [3, с. 56].

У стратегії Спільної аграрної політики вказується таке:

- по-перше, ЄС вже має колосальні запаси продовольства і вони нарощуватимуться в найближчому майбутньому на тлі успішного в цілому розвитку сільського господарства;
- по-друге, навіть у разі драматичного зростання цін на продовольство в 10 разів, за всієї неймовірності такого сценарію, купівельна спроможність громадян ЄС залишиться в межах допустимого;
- по-третє, для нейтралізації негативного ефекту непередбачуваного зростання цін на продовольство можуть бути використані також компенсуючі заходи:

- а) розширення посівних площ (зараз під зернові використовується лише 34,4% усієї землі в ЄС);
- б) скорочення угідь під технічні культури (8,2% всіх земельних площ);
- в) скорочення енергоємності сільського господарства;
- г) розширене використання нових методів підвищення врожайності, до застосування ГМО.

З самого початку функціонування ЄС позиція САП відображала антиринкові національні стратегії економічної модернізації, вона була необхідна для відокремлення політики у галузі сільського господарства від інших галузей та від американських вимог щодо лібералізації торгівлі. Фактично агропродовольчий сектор Євросоюзу досить тривалий час нагадував як за формою, так і за змістом планову економіку, що призвело до створення надмірно складного регулятивного механізму і частково – до ренаціоналізації сільськогосподарських галузей [4]. САП залишається бюрократичною системою економічного регулювання та управління аграрним господарством та характеризується постійним ризиком виникнення торгових протиріч у значних масштабах. Але позитивної ролі САП ЄС не можна заперечувати, відображеної у її ключовій меті – гарантоване виробництво достатньої кількості продовольства та досягнення добробуту сільського населення країн-учасниць ЄС шляхом збереження мультифункціональної структури сільського господарства, що ґрунтується на спільній діяльності членів сім'ї та сімейних фермах.

Сільське господарство європейських країн залишається сектором із складними умовами інтеграції, що пояснюється різними методами та рівнем підтримки країн Європейського Союзу.

Пріоритетом САП ЄС визнається продовольча безпека країн-учасниць ЄС на основі органічного сільськогосподарського виробництва. Дотримуючись постулатів САП ЄС країни-учасниці ЄС як суверенні держави розвивають єдину стратегію розвитку сільського господарства, проте вони можуть реалізовувати власну аграрну політику, враховуючи умову того, що основні параметри політики повинні відповідати правилам Союзу. Така характеристика одна із найважливіших відмінностей САП ЄС від сільськогосподарської політики інших держав.

Список використаних джерел:

1. O Grada, Cormac. Famine: A Short History. Princeton University Press, 2009. 44 pp. URL: <http://press.princeton.edu/chapters/s8857.pdf>.
2. European Comossion. The CAP towards 2020. Meeting the food, natural resources and territorial challenges of the future. Communication to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee of the Regions, Brssels, 18/11/2010, COM (2010) 672 final.
3. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи: монографія / за ред. проф. Т. О. Зінчук. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 494 с.
4. European Parliament resolution on the Common Agricultural Policy and Global Food security, – January 13, 2009, URL: <http://www.europarl.europa.eu/oel/FindByprocnum.do=INI/2008/2153>.

УДК: 332.146.(477):338(061.1ЄС)

Кльоба Руслан,
PhD аспірант Лабораторії проектів та ініціатив,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна

**СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
ТА ДОСВІД ЄС**

Смарт-спеціалізація – це концептуальний підхід, запропонований Європейською Комісією в рамках ініціативи «Інноваційний союз». Сприяє ідентифікації тих галузей економіки, які володіють інноваційним потенціалом та розбудовують взаємовигідне партнерство задля їх розвитку, підвищення конкурентоспроможності регіону.

Особливість цієї політики полягає в тому, що влада спонукає та стимулює підприємців, науку та розробників краще співпрацювати з підприємствами для розкриття головних напрямів та-чи секторів спеціалізації регіону. Кластери є важливими в цій концепції і як головні «блоки» для будівництва такої спеціалізації, і як засоби впровадження цієї стратегії.

Смарт-спеціалізація є інноваційним інструментом ЄС для розбудови регіональної спроможності завдяки двом ключовим підходам, зокрема, урахуванню місцевих умов та економіці знань. На